

HANDLEIDING CAMPAGNETACTIEKEN

DECEMBER 2024

**RIGHT
TO PROTEST**

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Handleiding Campagnetactieken

December 2024

1. Introductie Right to Protest campagne	3
2. Campagnetactieken en je campagne strategie	4
2.1 Wat moet er veranderen?	4
2.2 Wie heeft de macht?	4
2.3 Wie zijn onze bondgenoten?	5
2.4 Een plan: hoe kunnen we de macht beïnvloeden?	6
2.5 Wanneer is een strategisch moment?	7
2.6 Reflectie	7
3. Meer informatie	8

1. Introductie Right to Protest campagne

Leuk dat je de handleiding Campagnetactieken leest. Deze handleiding is geschreven in het kader van Amnesty's campagne Right to Protest. Lokale demonstratierechtnetwerken voeren campagne om het demonstratierecht in hun stad te beschermen. Deze netwerken bestaan uit demonstranten (ervaringsdeskundigen) en voorvechters van het demonstratierecht.

In de Right to Protest campagne hebben we in 2023 en 2024 gewerkt aan lokale bescherming van het demonstratierecht. In 2024 zijn we gaan bouwen aan lokale demonstratierechtnetwerken met mensen die demonstraties organiseren. Samen willen we ervoor zorgen dat iedereen zonder barrières gebruik kan maken van hun demonstratierecht. Een lokaal netwerk bestaat uit mensen uit sociale bewegingen, de gemeenteraad en lokale media. Het lokale netwerk heeft kennis over de theorie en praktijk van het demonstratierecht en kan gebruikmaken van campagnetactieken. Daarmee bereiken we samen dat de lokale autoriteiten (burgemeester, ambtenaren en politie) het demonstratierecht beter waarborgen in de gemeente. Deze handleiding kan je daarbij helpen, net als de handleiding *Sterk Netwerk*.

Doel handleiding

Deze handleiding kan je helpen je strategie te bepalen om strategisch en op de juiste momenten druk te (blijven) zetten. Je kunt deze gebruiken voor het demonstratierecht, maar misschien ook wel voor andere campagnes. We baseren ons voornamelijk op de methode organizing en de bronnen van de website Beautiful Trouble.

2. Campagnetactieken en je campagne strategie

Jij (en je netwerk) maken je zorgen om demonstratierecht en willen dit beter waarborgen in je eigen stad. Daarvoor heb je een strategie nodig. Je gaat een campagne voeren om je doel te bereiken. In deze handleiding vind je de stappen om je strategie te ontwikkelen. Je strategie is niet hetzelfde als een actie of een tactiek. Je strategie bestaat uit meerdere tactieken en acties om je doel te halen. Deze ga je stap voor stap ontwikkelen.

2.1 Wat moet er veranderen?

Als je campagne gaat voeren heb je een veranderdoel. Er is iets wat niet klopt, en jij gaat campagne voeren om het te veranderen. Stap 1 is dus je probleem helder in kaart brengen. Over welke mensenrechtenschending maak jij je zorgen, en waarom? Op welke punten kan en moet het demonstratierecht bijvoorbeeld in jouw stad verbeteren? Bedenk dit vooral samen met andere mensen die het probleem aangaat! Lees meer over je doelen bepalen in het [organizing handboek](#) op bladzijde 34 (in het Engels).

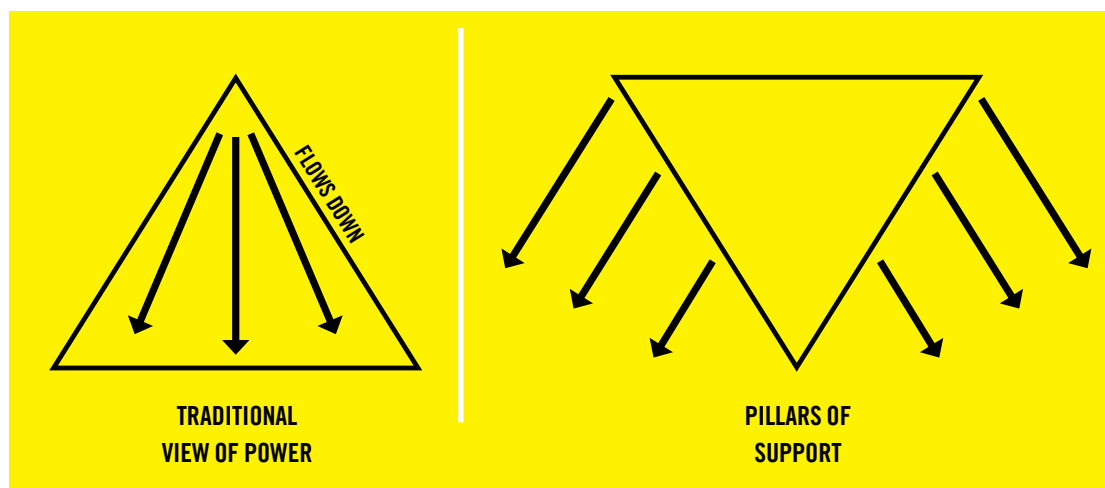
Opdracht: Beantwoord de volgende vragen:

- Wat is het probleem waar je campagne tegen wilt voeren?
- Waarom is dat een probleem?
- En wat moet er veranderen zodat het probleem wordt opgelost?

2.2 Wie heeft de macht?

Om je probleem aan te pakken, moet je in kaart brengen wat of wie het probleem in stand houdt. Hiervoor maak je een analyse: wie heeft nu de macht en houdt jouw probleem in stand? En wie hebben daar allemaal baat bij? Om dit in kaart te brengen kun je het model van Gene Sharp gebruiken: **de pilaren van macht**.

We denken vaak dat de macht een grote piramide is, met bovenaan de machthebber. Sharps model laat ons hier anders over denken. Macht is een omgekeerde piramide, die balanceert op het puntje en in stand wordt gehouden door allerlei pilaren. Om jouw analyse te doen, schrijf je je probleem in de driehoek, en de belangrijkste machthebber erboven. Wie zijn de 'pilaren' die dit in stand houden? Let op, pilaren kunnen alleen échte mensen en instituties zijn, niet ideeën. Zo heeft de burgemeester de macht om het demonstratierecht te waarborgen, en wordt die hierin ondersteund door de ambtenaren en de gemeenteraadsleden. Maar misschien zijn er ook wel lokale journalisten die het beeld over demonstratierecht beïnvloeden. Lees [hier](#) meer over de theorie.

Opdracht:

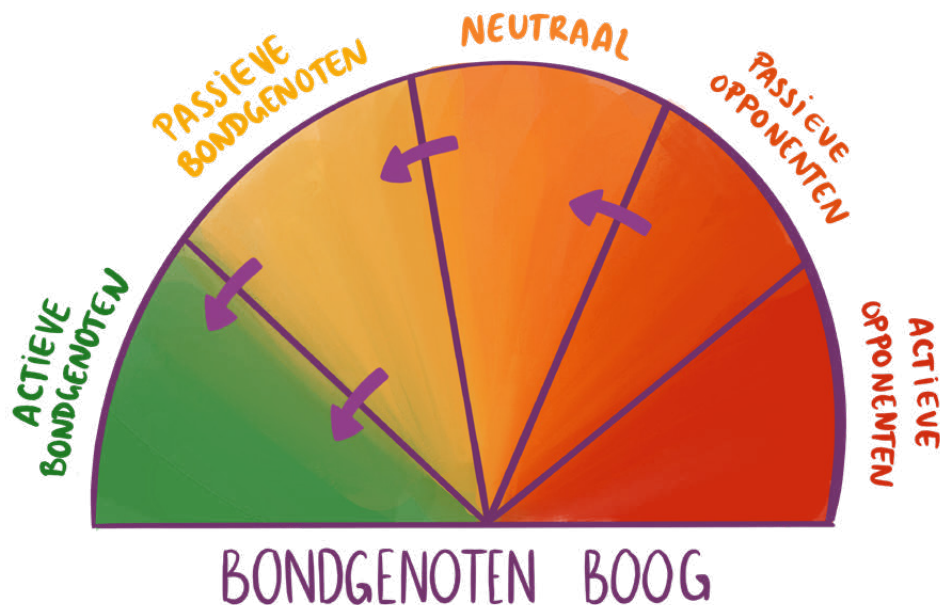
Teken de piramide en pilaren en vul deze in voor jouw probleem: in welke pilaren zit de macht en degenen die het probleem in stand houden? Probeer dit zo concreet mogelijk te maken, het liefst met namen van mensen erbij. Lees [hier](#) meer over deze oefening (in het Engels).

2.3 Wie zijn onze bondgenoten?

Als je weet wie de macht heeft, ga je kijken met wie je gaat samenwerken. Daarvoor is de **bondgenotenboog** een handig middel. Op de bondgenotenboog breng je je actieve en passieve bondgenoten, je tegenstanders, en de neutrale mensen in kaart. Je weet na deze oefening van wie je de meeste hulp kunt verwachten bij het bereiken van je doel!

- Actieve bondgenoten zijn het eens met jouw boodschap en werken hier mogelijk zelf ook al aan. En belangrijk: zij zijn al georganiseerd.
- Passieve bondgenoten zijn nog niet actief of georganiseerd en kun je mogelijk actief maken.
- Neutrale mensen hebben nog geen mening over jouw probleem.
- Passieve opposanten zijn het niet met je eens, maar ondernemen hier geen actie op.
- Actieve opposanten zijn het niet met je eens, ondernemen wel actie en zijn georganiseerd.

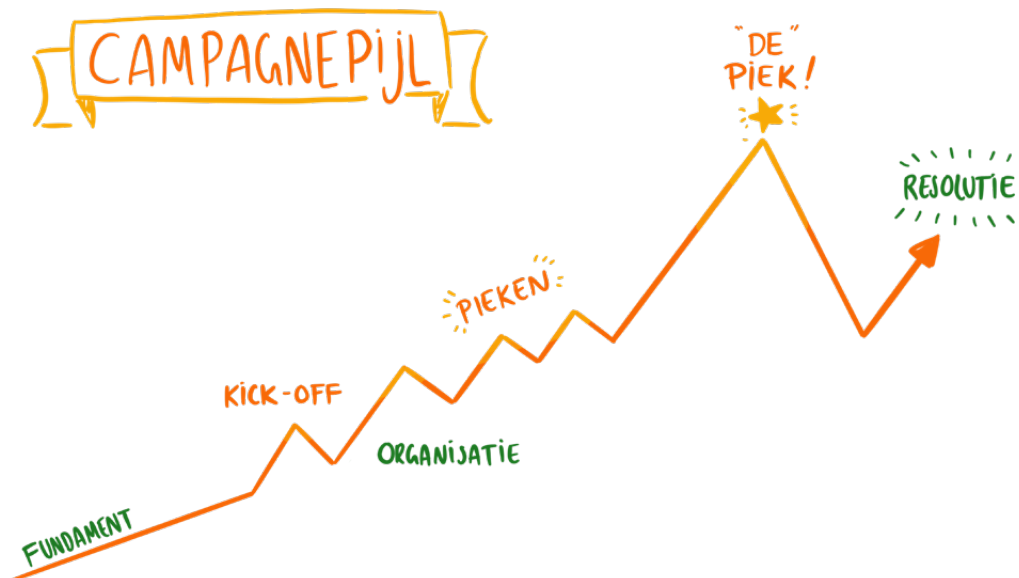
Afhankelijk van je strategie en je machtsanalyse besluit je met je netwerk op wie je gaat focussen. Passieve bondgenoten kun je misschien actief maken, van neutrale mensen maak je misschien passieve bondgenoten. Je actieve bondgenoten willen misschien wel deelnemen aan je netwerk. Zij zijn interessant om als eerste te benaderen. Je vindt [hier](#) meer informatie (in het Engels). Kijk ook eens naar de handleiding *Sterk Netwerk* over hoe je je netwerk kunt uitbreiden door relaties op te bouwen.

Opdracht: Vul de bondgenotenboog samen met je netwerk in voor jouw campagne.

2.4 Een plan: hoe kunnen we de macht beïnvloeden?

Als je dan weet wat er moet veranderen, wie je moet beïnvloeden en wie je daarbij kan helpen is de volgende stap natuurlijk: Hoe ga je dat doen? Binnen organizing werken we hiervoor met een **campagnepijl**.

Fundamentfase

In de fundamentfase bereid je je voor op campagnevoeren. Je verzamelt de belangrijke mensen om je heen, de kern van je netwerk. (Zie hiervoor ook de handleiding *Sterk Netwerk*.) Je maakt je analyses, je ontwikkelt je strategie, je bedenkt de kick off, en je maakt een plan voor het betrekken van nieuwe mensen en het ontwikkelen van leiderschap.

Grote en kleine piek(en): je tactieken

In een campagnepijl kies je een duidelijke grote piek: je stip op de horizon, waar werk je naartoe? Vervolgens bedenk je welke tactieken je gaat inzetten om dit te behalen, die plaats je op de kleine pieken. Je kiest je tactiek gebaseerd op drie elementen. Elke tactiek draagt bij aan: 1) impact op je grote doel, 2) ontwikkelen van leiderschap, en 3) groeien van je beweging/betrekken van nieuwe mensen. Lees hier meer over in het organizing handboek op bladzijde 36 (in het Engels).

Tussen twee kleine pieken op de campagnepijl door werk je aan het opbouwen van leiderschap en capaciteiten in je beweging en het actief betrekken van nieuwe mensen. Als jij namelijk een goede actie voert, willen nieuwe mensen zich bij je aansluiten! Lees meer over de campagnepijl in het organizing handboek op bladzijde 38 (in het Engels).

Tactiek kiezen

Je tactiek moet passen bij je doel, en bij je probleem. Bij tactieken denken we vaak snel aan actievoeren en demonstreren. Maar er zijn veel meer tactieken en heel veel varianten van actievoeren. Laat je inspireren door deze lijst van Beautiful Trouble of deze lijst van Gene Sharp (vertaald). Ga je actievoeren? Een goede actie voer je op de juiste tijd, juiste plaats, richting degene die je wilt beïnvloeden en laat in één oogopslag het probleem en de oplossing zien!

Opdracht 1: Vul je campagnepijl in en bepaal als eerste je grote piek, je stip op de horizon. Welke kleine pieken kun je al bedenken?

Opdracht 2: Beantwoord de volgende vragen:

- Wat moet je doen om je fundament te bouwen?
- Wie zitten er in je kerngroep?
- Wat is je strategie?
- Wat wordt je kick-off?
- Hoe ga jij tussen twee pieken in werken aan leiderschap en nieuwe mensen betrekken?

2.5 Wanneer is een strategisch moment?

Wat zijn goede momenten om je tactieken in te zetten? Daar is geen handleiding voor te schrijven, maar we geven graag een paar algemene tips:

- Je wilt je acties en tactieken inzetten als je je doelwit kunt bereiken. Als je je doelwit niet kunt bereiken met je tactiek (bijvoorbeeld als de burgemeester afwezig is), denk dan goed na over hoe je de tactiek dan wel bijdraagt aan je grote doel.
- Als je probleem groeit, of de urgentie groeit, zal het makkelijker zijn om meer mensen te betrekken, en kan het dus een goed moment zijn om je tactiek daarop af te stemmen.
- Als je jouw probleem vooral nog op de agenda moet krijgen, zet je (agenderende) tactieken dan in op het moment dat ze van veel mensen en misschien ook van de media-aandacht krijgen.
- Als jouw probleem veel in de actualiteit is, is de kans groot dat er meer aandacht is voor jouw actie en dat je tactieken effectiever zijn.
- Houd rekening met de escalatieladder: je acties bouwen op elkaar voort in de campagnepijl, en dragen allemaal bij aan je grote piek. Een actie die niet bijdraagt aan de grote piek, hoort niet thuis in je plan. Je begint met kleinere stapjes, die minder druk zetten, en bouwt steeds verder op, met stappen die meer druk zetten. Meer informatie over de escalatieladder vind je [hier](#).

2.6 Reflectie

Tot slot: Na elke actie, na elke stap op je campagnepijl, en zeker na het bereiken van je doel, reflecteer je met elkaar:

- Wat werkte wel goed aan onze strategie? Wat niet? Waarom?
- Zijn we de juiste persoon aan het beïnvloeden? Heeft deze de macht om ons probleem te veranderen?
- Welke acties waren een succes? Waarom?
- Hebben we ook leiderschap, capaciteit en nieuwe mensen weten aan te trekken?
- Welke acties werkten juist niet? Waarom? Wat hadden we anders kunnen doen? (check wat een goede actie is bij kopje 2.4!)

3. Meer informatie

Heb je vragen over bovenstaande onderwerpen en oefeningen?
Neem dan contact op met demonstreren@amnesty.nl.

Wil je op de hoogte blijven van nieuws en acties rondom het demonstratierecht?
In de **Right to Protest WhatsApp Community** wordt maximaal twee keer per week een bericht gedeeld. Word lid via deze link: <https://chat.whatsapp.com/C9FB8PXZGWC7UGPAyktLOU>

Mocht je je meer willen verdiepen in deze onderwerpen, dan vind je hieronder een aantal links en boekentips.

Online materiaal:

“Organizing: People, Power, Change”, Engelstalig handboek over de methode “organizing”, met onder andere informatie over campagne voeren en tactieken kiezen.
Link: [Organizers Handbook.pdf](#)

“Campaigning and Organizing”, Engelstalige video met uitleg over de methode organizing binnen een campagne.
Link: [All about Campaigning and Organizing - YouTube](#) (circa 45 minuten)

“Beautiful Trouble Toolbox”, Engelstalige website met een groot aantal actiemiddelen voor inspiratie, inclusief concrete acties, reflectie en praktische tips.
Link: <https://www.beautifultrouble.org>

“197 actiemethodes van Gene Sharp”, overzicht van de methodes die Sharp benoemt in zijn boek ‘The politics of non-violent action’ (1973), vertaald en samengesteld door TRACTIE, het trainerscollectief van [Vredesactie](#).
Link: https://www.tractie.be/sites/default/files/inline-files/HO%20197%20actiemethodes_TRACTIE.pdf

“Handleiding Sterk Netwerk”, meer informatie over wat een netwerk is én hoe je deze kunt versterken en behouden door middel van relaties en structuur, incl. oefeningen. Zie: website Amnesty International Nederland.

“Dossier Demonstratierecht”, informatie over het demonstratierecht, veelgestelde vragen en antwoorden op de website van Amnesty International Nederland.
Link: [Demonstratierecht in Nederland - Amnesty International](#)

“Demonstratierecht onder druk”, Amnesty International Nederland, 2024
Rapport over het demonstratierecht in Nederland, gepubliceerd aan het begin van de campagne Right to Protest.
Link: [Rapport demonstratierecht in Nederland: overheid schiet te kort](#)
Link: [AMN_22_23_demonstratierecht-onder-druk.pdf](#)

Boekentips:

“Jouw verhaal doet er toe”, Lowlander Project, 2024

Een stap-voor-stap methode om je eigen verhaal te vinden, dit voor anderen herkenbaar te maken en er urgentie aan te verbinden. De manier om relaties op te bouwen en samen in actie te komen.

“Stickers plakken is niet genoeg”, Lowlander Project, 2022

Een duidelijke uitleg over de theorie van organizing met succesvolle voorbeelden uit de praktijk. Relaties en structuur worden hierin besproken, naast de andere elementen van organizing.